

มนุษย์วุฒิภาวะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๑

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เกิดมาเป็นมนุษย์นี่แสนประเสริฐ มนุษย์ที่ประเสริฐ เกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว เราเกิดมา เกิดมาเป็นคนก่อน เกิดมาเป็นคน เป็นมนุษย์ แต่กว่าจะเกิดได้ เห็นไหม อริยทรัพย์ มนุษย์สมบัติเป็น อริยทรัพย์ ถ้าเกิดมาไม่พบพระพุทธศาสนาก็ต่างคนต่างเกิดมาแล้วก็ตายไป ใช้ชีวิตทางโลก เกิดมาแล้วก็ตายไป ได้สร้างคุณงามความดีของตัวเองขนาดไหนมันก็เป็นสมบัติที่จะต้องเกิดตายเกิด ตายๆ ต่อไป

ไม่มีงานชนิดใดที่ทำแล้วเสร็จสิ้น งานสร้างสม งานสะสม งานภพงานชาติ งานเกิด งานตาย งานต่อๆ ไป จะเป็นผู้ยิ่งใหญ่ขนาดไหน เป็นมหाराชขนาดไหนก็ต้องตายไป ทิ้งไว้แต่รอยไถ ร่องรอยที่แค่ให้ประวัติศาสตร์จารึกไว้เท่านั้นเอง แล้วเราก็ชื่นชมกัน อันนั้นเป็นโลก เห็นไหม

พระพุทธศาสนาไป พระพุทธเจ้าเสด็จออกบวชแสวงหาโพธิญาณ ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงวางหลักศาสนาไว้ ถึงได้เริ่มรู้จักว่าคนนี่เกิดมาจากอะไร

เราเกิดมาชาตินี้ก็ว่ามีเฉพาะชาตินี้ ตายแล้วก็ตายเปล่า ตายแล้วตายสูญ...แต่ตายไปแล้วมันไม่สูญ ถ้าสูญ เอาอะไรมาเกิด สิ่งที่เกิดขึ้นมา มัน จิตปฏิสนธินี้ตัวสำคัญ ตัวจิตปฏิสนธิพอเกิดขึ้นมาแล้วมันก็ลืมใจ คนเราเคยเป็นโรคเคยเจ็บ เวลาหายเจ็บแล้วมันลืมหมด แต่เวลาเจ็บปวดอยู่นี้มันจะคิดว่าเมื่อไหร่มันจะหายสักที เมื่อไหร่โรคร้ายจากร่างกายเราจะหายไป มันจะสิ้นสุดสักที เห็นไหม เวลาอยู่ในความทุกข์ มันก็รู้จักระวังตัว เวลาไข่มันหายแล้วมันก็ลืมตัว

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเกิดขึ้นมา เวลาเป็นเด็กเป็นน้อยมันก็อยากจะหาสิ่งที่เป็นประโยชน์กับมัน พอมันเป็นวัยรุ่นมันโตขึ้นมามันก็ลืมตัว เวลาใกล้จะตายขึ้นมา ก็ไอ้โฮ! คอตกจะตายอีกแล้ว

แล้วก็ตายไป แต่พระพุทธเจ้าบอกว่า คนเกิดนี้เกิดมาจากกรรมดีด้วย ไม่ได้เกิดมาจากกรรมชั่ว เกิดมาจากกรรมชั่ว มันจะเกิดมา เกิดมาทุกข์ๆ ยากๆ แต่เกิดยิ่งกว่ากรรมชั่ว มันไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ด้วย

อบายภูมิ ๔ ที่อยู่ของจิตที่ทำความไม่ดีไว้ สัตว์เดรัจฉาน ตั้งแต่สัตว์เดรัจฉานลงไป ถึงจะเกิดมาเป็นสัตว์เดรัจฉาน ในสัตว์เดรัจฉานนั้นก็ยังมีบุญกุศล ทำกรรมไม่ดีแล้วทำไมเกิดมามีบุญกุศลล่ะ? กรรมทำไม่ดีของเขานั้นนะ แต่บุญกุศลก็หมายถึงว่ามันไม่เสมอกันในหมู่สัตว์นั้น กรรมจำแนกให้สัตว์เกิดต่างกัน เกิดมาเป็นสัตว์เดรัจฉานเหมือนกันก็ต่างกัน เกิดมาเป็นคนก็ต่างกัน กรรมจำแนกสัตว์ต่างๆ

กมุขพันธุ กรรมที่เป็นเผ่าพันธุ์ กมุขโยนิ กมุขปฏิสรโณ เห็นไหม การเกิดมา เกิดมีกรรมพามาเกิด กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี่ถึงประเสริฐไง ประเสริฐที่ว่าเกิดมาแล้วพบพุทธศาสนาด้วย เพราะมนุษย์มีปัญหา เราได้ศักยภาพของมนุษย์มา เราได้ภพของมนุษย์มา แต่หัวใจมันเป็นมนุษย์ใหม่

หัวใจนี้เราได้เป็นมนุษย์มา แต่เราไม่ได้เป็นมนุษย์อย่างที่เราก่อเกิดมาเป็นภพของมนุษย์ไง พระพุทธเจ้าถึงได้ตรัสออกไป แยกออกไป จำแนกออกไปอีก เห็นไหม มนุสสเปโต มนุษย์เปรต มนุสสตีรัจฉานโน มนุษย์เดรัจฉาน มนุสสเทโว เป็นมนุษย์เทวดา มนุสโสติ มนุษย์ สภภาพของมนุษย์ มนุษย์เปรต กลายเป็นมนุษย์ นี่กรรมจำแนกสัตว์ให้แตกต่างกัน ทำแต่สิ่งที่เป็นอย่างนั้น เปรตทำอะไร สิ่งที่ดีก็มีแต่ทางไฟดำ มนุสสเทโว เป็นเทวดา มนุษย์ที่เป็นเทวดา ตั้งใจทำคุณงามความดีตลอด ตั้งใจทำคุณงามความดี อย่างเทวดาเขามีอะไรกัน มนุสสเทโว คือว่าตัวเองหัวใจประเสริฐ ใจหัวใจประเสริฐมันก็อยู่ในความสุข ในความสุขที่ว่าตัวเองเป็นคนดี แต่ในความทุกข์ของการเป็นศักยภาพของมนุษย์

มนุสสตีรัจฉานโน ไม่ต้องว่าเลยล่ะ เป็นอย่างนั้นหมด เป็นแบบเดรัจฉานเลย ทำแต่กรรมชั่ว ทำลายแต่คนอื่น ทำแต่ความรังแกเขาที่บ้านทั้งเมือง มนุสโสติ มนุษย์ที่เป็นมนุษย์ ศักยภาพของมนุษย์ใจ พบพระพุทธศาสนา แล้วทำไปจะทำให้สภาพของมนุษย์นี้เป็นประโยชน์ในปัจจุบันนี้ไง ในปัจจุบันที่เป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนา

เป็นมนุษย์ เราเป็นมนุษย์ เราถึงเข้าพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนให้มีทาน มีศีล มีภาวนา มีทานนี่การเจือจาน เพราะอะไร เพราะมันจะทำให้เราพ้นออกไป พ้นออกไปหมายถึงว่า

พ้นออกไปจากกบขังของกิเลสใจ กบขังของวิญญูที่เกิตตาย เกิตตาย ที่เราไม่รู้เรื่องเลย ที่ว่าเราเกิด มาเป็นมนุษย์ เราก็กูมอกกูมใจใจ แล้วเวลาเราตายไป เพราะเรารู้ว่าเราตายไป แต่ก็สงสัยว่าตาย สูญหรือตายมี ตายไม่สูญ ตายไปพร้อมกับกรรม ถ้าคนทำความดีไว้มาก แล้วตายไปไม่ได้ทำสิ่งที่เป็นกรรมดีเจือจางไปไป ไม่เสียเปล่าหรือ

แล้วที่ว่า มนุสสตรัจจนาโน ทำแต่ทำลายคนอื่น แล้วมันจะตายไปโดยที่ไม่มีสิ่งที่เป็น ความเบียดเบียนเขาไว้ ทำลายเขาไว้ มันจะไม่ได้รับผลสิ่งที่มีมันทำหรือ? ต้องได้ทำไป เห็นไหม ถึงว่าไม่ได้ตายสูญ ตายไปพร้อมกับกรรมที่เป็นเผ่าพันธุ์

มนุษย์เป็นมนุสโสสินี่มันรู้สีกตัว ไม่ลืมตัวลืมตนใจ ไม่ลืมว่าเราเกิดมาในได้มนุษย์สมบัติ แล้วจะต้องทำศกยภาพในชาติปัจจุบันนี้ให้ออกไป ให้มีเครื่องดำเนิน ให้มีที่พึ่งพาอาศัย ให้เป็นผู้ที่ เกิดเป็นชาวพุทธแล้วเชือธรรมะของพระพุทธเจ้า มีสิ่งทีประเสริฐ มีแก้วสารพัดนึก มีรัตนตรัยที่จะ ทำให้เรานี้แปรสภาพเลย

เรามีแก้วสารพัดนึกอยู่แล้ว แต่เรานึกไม่ออก เรานึกไม่ได้ เห็นไหม ตำราสอนไว้ เราถึงว่า เรามาถือศีล เรามาถือเพศของนักบวช เรามาบวชเป็นพระ เราได้สภาพของพระมา เราได้สภาพ ของผู้ปฏิบัติมา นั่นก็เป็น เกิดจิตที่ว่าปฏิสนธิเกิดมาเป็นมนุษย์ก็อยู่ในสภาพของมนุษย์ มนุษย์แล้ว ได้ออกจากเนกขัมมะบารมีอีก ออกจากโลก พรหมจรรย์ใจ ชีวิตทางโลกมีศีล ๕ ศีล ๕ นี้ อยู่แบบ ศีล ๕ เพราะกิเลสนี้มันน้ำล้นฝั่ง

ความคิดของเราไม่มีที่สิ้นสุด ถึงว่ามนุษย์เป็นมนุสตรัจจนาโน มนุสสเปโต มนุสโสสินี่ มนุษย์เทวดานี้ มันเป็นที่หัวใจ มันเป็นที่ความคิดอันนั้น เป็นที่สันดาน เป็นที่สิ่งทีออกมาทำให้ บังคับบัญชา เป็นจุดเริ่มต้นของการดำริ มนุษย์เป็นมนุษย์อะไร ฉะนั้น มันถึงว่ากิเลสนี้เป็นน้ำล้น ฝั่ง ความเป็นน้ำล้นฝั่งนี้เราไม่ไว้ใจสิ่งนั้น

เราเป็นชาวพุทธ เราพบพระพุทธศาสนา พุทธศาสนาถึงสอนใจ สอนให้มีทาน มีการไม่ เห็นแก่ตัว การให้ไม่มีการเห็นแก่ตัว ไม่มีการกว้านออกมา โลกทั้งโลกนี้ต้องเป็นของเรา ใน จักรวาลนี้ต้องเป็นของเรา เราจะยึดครองให้หมด นี้ความยึดมั่นถือมั่นของกิเลส มันร้ายมาก ถึงทำ ไม่ได้มันก็คิด พอความคิดอันนี้อยู่ในหัวใจ ความคิดเห็นแก่ตัวออกมา พระพุทธเจ้าถึงสอนให้มึ การสละออกด้วยการให้ทาน เห็นไหม ให้ทานออกมา

ดูอย่างสัตว์ มันไม่เคยให้กัน มันมีแต่แย่งกัน ฉีกเนื้อกินกันเลย เวลาสัตว์มันไม่มีการให้ทาน แต่เราถ้าจิตมันก็คิดจะให้อยู่ แต่ความตระหนี่ในหัวใจ ถึงต้องมีทานเพราะเราเชื่อพุทธศาสนา มีทาน มีศีล ครอบคลุมเข้ามา ในความเป็นอยู่ของโลก โลกนี้เป็นของคู่ โลกนี้ต้องมีการสืบทอด โลกนี้ไม่มีการบอบสลายไป เห็นไหม มันยุบที่หนึ่ง มันก็ไปเจริญที่หนึ่ง ความเป็นอยู่ของโลกไป ความเป็นไปของโลก เป็นธรรมชาติ ธรรมชาติที่ว่าการสืบทอด

ฉะนั้น ถึงว่าผู้ที่ครองโลกอยู่ถึงไม่มีศีล ๕ มีศีล ๕ นี้เป็นของอยู่ทางโลก แต่เราจะให้สูงขึ้นไป มนุษยโศลกที่ไม่ลืมตัวลืมตน ที่ไม่ลืมตัวลืมตนถึงได้เพิ่มขึ้นไป ที่ว่ามีศีลของมนุษย์ ที่ทางโลกเขามีกันแค่ศีล ๕ เราก็มีสีล ๘ เนกขัมมะ เรามีสีล ๑๐ เรามีสีล ๒๒๗ เรามีสีล ๒๔,๐๐๐ เราถึงจะมีศีล อริศีล อริจิตเลย อริศีล อริจิต จิตนั้นที่ออกให้ยกขึ้นประเสริฐ

เราอยากประพฤติปฏิบัติ เราอยากให้อัจฉินี้มีความสงบ เราอยากจะมีความเป็นไป เราก็ต้องศึกษา เห็นไหม พระบวช อุปัชฌาย์สอน เกสา โลมา นขา ทันตาตโจ นี่เวลาพระบวช งานที่เป็นสิ่งที่ประเสริฐ งานที่คั้นคว่ำออกมาที่จะเป็นงาน แต่โลกเจริญ ตอนนีโลกเจริญในการหาข้อมูล เราศึกษา เราเรียนมาขนาดไหน เราศึกษามา ศึกษามา เราออกมาจากการประพฤติปฏิบัติ เราจะเริ่มประพฤติปฏิบัติเราก็ต้องใคร่ครวญก่อน เราศึกษาก่อน การศึกษานั้นเป็นปริยัติ การศึกษาในตำราต่างๆ ในคำที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ทั้งหมดเป็นปริยัติทั้งหมดเลย

ความเป็นปริยัติ เราก็คิดคำนวณไปตามปริยัตินั้น แล้วเราปฏิบัติ เราก็อ้างอิงปฏิบัติต่อ เพราะในตำราที่ปฏิบัติที่สอนไว้ ในปริยัตินั้นจะสอนไว้อยู่แล้ว ในปริยัติบอกไว้เลยว่าต้องมีปริยัติ ต้องมีปฏิบัติ แล้วก็ต้องมีปฏิเวธ เห็นไหม เพราะว่าการศึกษา ในตำราที่ศึกษาก็บอกไว้ไว้ต่างๆ ฉะนั้นเวลามาประพฤติปฏิบัติ เพราะเราเรียนปริยัติมาแล้ว คำสอนพระพุทธเจ้าสอนไว้จินตนาการทั้งหมด เราก็จำมาหมดแล้ว แล้วเรามาใคร่ครวญที่จะเป็นสมาธิ เราพยายามบังคับให้ความเป็นไป กำหนดจิตที่ว่าเป็นต้นหาเป็นกิเลสที่มันล้นฝั่งนี้ให้มันเข้ามา

สิ่งใดมีการเกิดขึ้น สิ่งนั้นต้องมีการบอบสลาย สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา เห็นไหม ความเป็นอนิจจังมันต้องมีอยู่ พอเรามานั่งสมาธิ เราเริ่มปฏิบัติกันนี้ เราเริ่มปฏิบัติ ในเมื่อมันปริยัติอยู่ มันมีจิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยกิเลสอยู่เป็นต้นทุนอยู่ การคำนึงคำนวณมันจะคำนึงคำนวณไป ความคำนึงคำนวณ เห็นไหม ความหมายไปด้วยความคิดดั้งเดิมของเรา จิตมันก็จะไปไปตามความคิดคำนวณของตัว

ความคิด ความจินตนาการของตัวที่มันเข้าไปนะ มันเข้าไป มันจะรวมลงตามความคิดตามความเป็นไป ถึงจะเป็นความสมาก็จริง ถึงจะเป็นวิปัสสนาก็เถอะ ความคิดอันนี้มันหมุนออกเข้าไปนี้มันหมุนเข้าไป แล้วมันก็จะปล่อย หลอกตัวเองให้ปล่อยวางตามที่ว่า เพราะเราศึกษาปริยัติมาแล้วว่าต้องวิปัสสนาแล้วจะปล่อยวาง หรือกำหนดสมาธิควบคุมเข้าไปแล้วมันจะรวมลงเป็นสมาธิ เราถึงพยายามจะกำหนดพุทโธๆ เพื่อจะให้จางลงๆ ให้จิตนี้สงบตัวลง

มันเป็นการจินตนาการ เป็นการที่ว่าเรากำหนดจำนวนทั้งหมดเลย การกำหนดจำนวนนี้เป็นผลใหม่? เป็น เพราะเรารู้สึกของเราเองใช่ไหม เราปฏิบัติอยู่นี้มันเป็นความรู้สึกของเราทั้งหมด แล้วเราค้นค้นหรือตามปริยัติไปทั้งหมด มันเป็นใหม่ มันเป็นความรู้สึกของเราหรือเปล่า? เป็น

เหมือนกับบริษัทนะ เหมือนกับห้างร้านใหญ่ๆ นี้ เวลาเขาทำกิจการของเขาขึ้นไป การค้าการขายหรือการทำธุรกิจ ถ้าได้ผลเป็นกำไรมา อันนั้นเป็นตามความเป็นจริง แต่ในปัจจุบันนี้ ในขณะที่ เวลาค่าเงินลอยตัวออกไป ค่าเงินลอยตัวออกไป ขาดทุนทางบัญชีไง พอขาดทุนทางบัญชีอย่างมหาศาลเลย ขาดทุนทางบัญชีนี้ขาดทุนตรงไหน? ก็ขาดทุนเพราะว่าค่าแลกเปลี่ยนที่กำหนดไว้ แต่มันยังไม่ได้การขาดทุนจริงเพราะยังไม่ได้มีการซื้อขายเกิดขึ้น การคิดการกำหนดจำนวนก็เหมือนกัน มันขาดทุนกำไรทางบัญชี มันขาดทุนกำไรอะไร ก็ว่ามันขาดทุนหรือมันกำไร มันเป็นการจินตนาการ มันยังไม่ถึงใช่ไหม จะว่าไม่มีเลย? มี แต่มันมีทางบัญชีไง มันไม่ใช่เนื้อหาสาระที่ว่าเรามีซื้อขายกันในครั้งคราวนั้นขึ้นมาถึงจะเป็นผลกำไรหรือเป็นผลบวกขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน สมาธิหรือปัญญาในการใคร่ครวญมันใคร่ครวญออกไป มันไม่เป็นตามความเป็นจริง ถ้ามันเป็นตามความเป็นจริงนี้มันเป็นปัจจุตัง จิตนี้ต้องเป็นขณะจิตที่เป็นปัจจุตัง จิตจะเป็นสมาธิ จะเป็นสมาธิเกินไป ไม่ใช่ว่าคาดหมายว่าเป็นสมาธิ ปล่อยวางอย่างนั้นๆ มีวิตก มีวิจาร์ มีปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ ผมเป็นหรือยังครับ...นี่มันถามตัวเองขึ้นมานะ ตัวเองถามตัวเองขึ้นมาว่าต้องเป็นอย่างนั้น เพราะปริยัติว่าไว้อย่างนั้น

มีปีติ วิตก วิจาร์ ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ แต่ความจริง ๕ อันนี้ มีวิตก วิจาร์ ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ มันเป็นอาการรวมในอารมณ์นั้น แล้วเรามาแบ่งแยกออกมาเวลาเราออกมาพูดเป็นวิชาการ วิชาการเราอธิบายออกไปได้ แต่เราจะย้อนกลับเข้ามาในความรู้สึกเดิมของตัว ย้อนกลับมาในความรู้สึกเดิมของตัว ความรู้สึกที่มันเข้าไปในหัวใจนั้นนะ นี่การขาดทุนหรือการกำไรทางบัญชี มันเป็นผลเพราะเราปฏิบัติ แล้วมันไม่ได้ผลจริงใจ

ถ้ามันเป็นผลจริง มนุสโสติ มนุษย์ที่ยกระดับตัวเองขึ้น มนุษย์ที่เป็นมนุษย์ ใจที่มันไม่เป็นตามความเป็นจริง มันเป็นไปตามทางขาดทุนทางบัญชี มันได้ผลทางบัญชีเท่านั้นเอง เราตื่นตื่นไปทางบัญชีนั้น แต่มันไม่ได้เป็นเงินแท้ๆ ขึ้นมา มันไม่ได้เป็นผลจริง ถ้าเราไปตามทีว่าเป็นปรีชาแล้วเป็นปฏิบัติ แล้วเป็นปฏิเวธ ต้องให้เป็นตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริงของจิตที่มันขึ้นไป แล้วต้องกำหนดใจ ถึงว่าเป็นมัชฌิมาปฏิบัติทาง

มัชฌิมาปฏิบัติ ทางที่จิตนั้นเป็นตามความเป็นจริงในขณะนั้น แต่ไม่ให้คาดออกไปข้างหน้า ต้องคราดต้องไถลงไปที่หัวใจ ถึงไม่ไปตื่นออกไปข้างนอกใจ เป็นมนุสสเทโว เป็นมนุษย์เทวดาตัวเองก็เดินเล่น ว่าฉันนี้ประเสริฐแล้ว ฉันทำความดีพอแล้ว ฉันทำความดีอย่างนั้น มันก็ไปตามนั้น ถึงว่าไม่มัชฌิมาอีกละ มนุสโสตินี้สิ ต้องให้เป็นปัจจุบันนี้ ให้กลับมาที่ว่าทำจิตให้สงบให้เข้าไปหาตัวเราเอง บุญกุศลเป็นบุญกุศล อันนั้นเป็นอดีตอนาคต เห็นไหม เป็นอดีตกับเป็นอนาคต

แต่ถ้าปัจจุบันอยู่เดี๋ยวนี้ ก็เลสเกิดขึ้นที่ใจเดี๋ยวนี้ หัวใจไม่สงบ หัวใจยังฟุ้งซ่านอยู่ เพราะว่าจิตไม่สงบอยู่เดี๋ยวนี้ ถ้ามันจะสงบ มันจะสงบเดี๋ยวนี้ เห็นไหม เป็นปัจจุบัน เป็นปัจจุตัง เป็นมัชฌิมาปฏิบัติ มัชฌิมาในท่ามกลางหัวใจ มัชฌิมาในทางปฏิบัติ แต่เราเป็นมัชฌิมาจากภายนอกใจ การประพฤติปฏิบัติจะเข้มไปๆ...ไม่เข้ม การประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าพอดีทั้งหมด

ธุดงค์วัตร ๑๓ ยังต้องเอามาขนบไว้ด้วย ธุดงค์วัตร ๑๓ ไม่บังคับให้ทำ แต่เปิดช่องไว้สำหรับว่า ถ้ามัชฌิมาปฏิบัติเราก็มัชฌิมาปฏิบัติกันตรงนั้นใจ แม้แต่ว่าตามธรรมวินัยก็เป็นมัชฌิมาปฏิบัติที่อยู่แล้ว ตามข้อบังคับ ที่นี้ตามข้อบังคับ กิเลสที่มันแก่กล้า กิเลสที่มันศึกษาปรีชามานี้มันจะหาทางออก หาทางออกกว่าปฏิบัติอย่างนี้ ตามคำสอนอย่างนี้ จะได้ผลอย่างนี้ๆ ขาดทุนกำไรทางบัญชีทั้งนั้นเลย ถ้าเราปฏิบัติตามคำสอน ปฏิบัติอย่างนั้นต้องปฏิบัติให้เข้าหลักเข้าเกณฑ์ก็ยังไม่ลงสมาธิ ยังไม่เป็นขึ้นมา สมาธิยังไม่เป็นขึ้นมา หรือวิปัสสนาไม่เป็นผลขึ้นมา ถึงต้องมีธุดงค์วัตรซ้ำเข้าไป เป็นวินัยในวินัยเพื่อให้เราออกจากการที่ว่ากิเลสตามน้ำในการปฏิบัติเรามา ใจ เราจะไม่หลงดีใจกับตัวเลขทางบัญชีว่าขาดทุนหรือกำไร เราจะดูความเป็นไปท่ามกลางหัวใจว่าเป็นจริงตามนั้นไหม ละขาดได้ตามความเป็นจริงอันนั้นหรือเปล่า

การวิปัสสนา เห็นไหม จิตสงบ ถ้ามีวาสนาจะพิจารณากาย ถ้าไม่มีวาสนา จิตสงบแล้วมีความสุขมาก ปล่อยให้สงบ ฟังนะ ถ้าจิตสงบ ปล่อยให้สงบลงไป ไม่ถอนขึ้นมา ไม่ดึงขึ้นมา เวลา

จิตมันจะสงบลงไปนี่มีความตื่นเต้น มีความตกใจ มันจะดึงจิตนั้นขึ้นมา ปล่อยไปตามความเป็นจริง ให้ได้พักเต็มที่เลย พอพักเต็มที่ ถอนออกมาจะเห็นภาพ จะเห็นกาย จะเป็นกายใดก็แล้วแต่เราก็วิปัสสนา ก็ว่าพิจารณาให้มันเป็นของที่ไม่เที่ยง เพราะความเป็นจริงมันไม่เที่ยงอยู่แล้ว ความเป็นจริงนี้ร่างกายต้องแปรสภาพ ต้องบอบสลายไปเป็นธรรมดา แต่กิเลสมันยึดเกาะไว้ว่าต้องเป็นของเราเห็นไหม

มนุสโสติ มนุษย์เป็นมนุษย์ กายเป็นเราเพราะเราได้กายเราถือว่าเป็นเราไง ความเป็นเราที่ไม่ต้องมีใครบอก มันอยู่จิตได้สำนึก มันเกาะจิตโดยความเป็นจริงอยู่แล้ว ถึงจะบอกว่ากายนี้ไม่ใช่เรา วิปัสสนาครั้งแรกหรือครั้งใหม่ๆ มันก็วิปัสสนาไป เพราะว่าเห็นว่าเป็นพระพุทธรูปเจ้าบอก มันเป็นผลของผู้อื่น มันเป็นผลทางบัญญัติว่าต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้นไง แต่มันยังไม่เป็นผลจริงกับหัวใจดวงที่วิปัสสนาตามความเป็นจริง พูดถึงว่าต้องปล่อยให้พัก จิตที่จะสงบลงไปนี่มันจะได้ฐาน จะได้กำลังมา คนที่มีกำลัง คนที่เป็นผู้ใหญ่ทำงาน งานนั้นจะเต็มไม้เต็มมือ คนที่เป็นเด็ก หยิบฉวยอาจจะหลุดมือไปทั้งนั้น เพราะเด็กสติสัมปชัญญะไม่ดีเหมือนผู้ใหญ่ จิตนี้สงบ จิตนี้พักลงไป มันจะเป็นวุฒิภาวะของใจให้เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาไง

วุฒิภาวะนี้มีฐานยืน เป็นความมั่นคง นั่นถึงจะพิจารณาตามความเป็นจริงจะรู้เท่าได้ แต่ถ้าวิปัสสนาแบบเด็กๆ มันเป็นความรู้เป็นไม่ได้ เพราะมันทำจับจด ความทำจับจด มันก็รวมลงตามความจับจด ตามที่กิเลสล้นฝั่งมันหลอกไว้ข้างหน้า มันถึงเป็นผลกำไรหรือขาดทุนทางบัญญัติเท่านั้น แล้วเราก็คาดหมายเพราะกิเลสมันเป็นเรา มันต้องเห็นแก่ตัว มันต้องเข้าข้างตัวเอง มันถึงว่าเป็นแบบนั้นไง มันถึงไม่เป็นสมาธิจริง

สมาธิจริงตามเนื้อหาสาระของมนุสโสติ จนรวมลง ไม่มีการพลั้งเผลอ จะมีความสุขที่แปลกประหลาดจากโลก แปลกประหลาดจากความเป็นไปที่เราเคยพบเห็นมาทั้งนั้น ความพบเห็นสิ่งใดๆ ในโลกนี้ที่เราเคยสัมผัสเคยแตะต้องมา จะไม่มีอารมณ์ความรู้สึกแบบนี้เด็ดขาด ถ้ามีแบบนี้ธรรมไม่เหนือโลก ธรรมเหนือโลกเพราะธรรมมีความสุขเหนือโลก ธรรมมีเหตุผลเหนือโลก ถึงจะทิ้งสละโลกนี้ไว้ได้ตามความเป็นจริง

ฉะนั้น ถึงว่า ถ้าจิตสงบ จิตมันจะรวมลงเป็นสมาธิตามความเป็นจริง ที่ไม่ใช่ว่าเป็นทางบัญญัติ มันจะสัมผัสสิ่งลงไปๆ สติจะพร้อมมาก ถ้าออกจากสมาธิมันจะประหลาดไป ประหลาด

ว่าทำไมมันรู้ขนาดนั้น รู้ว่าจิตนี้เข้าฐานของตัวเอง มีสติพร้อมเข้าไปตลอด มีความสุข มีความมหัสจรรย์ มีความตื่นตื่น แล้วมันสงบลงไป สงบลงไปนะ จนถึงจิตติด จนถึงฐานของจิตได้เลย

มันจะพัฒนาตัวเองขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ขึ้นไง เห็นว่าเป็นผู้ใหญ่ควรแก่การทำงานที่จะยกขึ้น วิปัสสนา การวิปัสสนา การทำงาน การเดินมรรคอรียสัจจัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพบทางอันเอกอันนี้ แล้วใช้ทางอันเอกอันนี้เป็นประโยชน์กับท่าน เป็นประโยชน์ถึงกับว่า วิปัสสนาถึงจะชำระอวิชชาได้ไง แล้วก็วางทางอันเอกอันนี้ไว้ให้เราที่เป็นพุทธชินนรต เป็นศากยบุตร บุตรของพระพุทธเจ้าได้เดินตามใจ ได้ดำเนินตาม เพราะจิตมีความสงบ นั่นนะถึงจะออกมาตรงนี้ได้

ถึงว่ามันเป็นตามความเป็นจริง ไม่ใช่เป็นตามทางบัญญัติ ไม่ใช่เป็นการมั่นหมาย ไม่ใช่ว่าเป็นการจดจำมาแล้วมาใช้ประโยชน์ ถ้าอย่างนั้นมันเป็นไปทางบัญญัติเท่านั้น มันยังไม่ได้เป็นตามความเป็นจริง มันยังไม่มีอะไรแน่นอน แล้วทางบัญญัติก็คือทางบัญญัติ แต่ตามความเป็นจริงนี้มันชำระวุฒิภาวะ พัฒนาใจ จากมนุษยโสติขึ้นมา พิจารณาจนปล่อยวางหมดนะ ตามความเป็นจริง สมุจเฉทปหานนะ สมุจเฉทปหานกายนี้หลุดออกไป จิตนี้หลุดออกมา ทุกข์แยกออกไป นี้กายหลุดออกจากจิตไปเลย

เห็นไหม วิปัสสนาอยู่นี้หลุดออกไปได้อย่างไร วิปัสสนาอยู่ที่จิตนี้วิปัสสนา มันเดินงานที่ชอบ เห็นไหม ความดำริลงที่กาย สตินี้พร้อม ความเพียรพร้อม งานพร้อม หมุนเข้ามาที่กาย จิตนี้สลัดออกไป กายนี้หลุดออกไปจากใจ ความทุกข์ระหว่างกายกับใจ ไม่มี จิตนี้หลุดออก ออกมาอีกต่างหาก รวมลงสงบ รวมลงมีความสุขเว้งว่างไปหมด เว้งว่างไปเลยนะ เว้งว่างมาก มีความสุข นิ่งอยู่นาน จนถอนออกมา ถอนออกมาจากไม่ใช่มนุษยโสติแล้ว เป็นมนุษย์เพิ่มขึ้นไปเป็นอรินมนุษย์

ความเว้งว่างอันนี้ ความรู้ตามความเป็นจริงตามเนื้อหาสาระของธรรม สมุจเฉทปหานตามความเป็นจริง ตามใจดวงนั้นเป็นไปตามความเป็นจริง ไม่ใช่ขาดทุนกำไรทางบัญญัติ เพราะบัญญัติเป็นบัญญัติที่ไม่ใช่ใจ เนื้อหาสาระของงาน งานคือธรรมตัวนี้ไง พอมันสละออกไป ถึงบอกว่า สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาส อันนั้นเป็นบัญญัติใหม่ เป็นบัญญัติธรรม เป็นบัญญัติที่ได้ตรวจสอบแล้ว ที่ว่าผู้ตรวจสอบบัญญัติรับรอง ธรรมะรับรองใจ ความรับรองอันนั้นมันเป็นผลขึ้นมาจาก การวิปัสสนาด้วยมรรคอรียสัจจังจนแตกออกต่างหาก จิตนี้เป็นคุณค่าของทุนสำรอง ทุนสำรองที่อยู่ภายในต่างหาก แล้วออกมาเป็นผลกำไรข้างนอก แล้วออกมาเป็นการรับรองของผู้ตรวจสอบ ธรรมะตรวจสอบว่าสักกายทิฎฐิ

จากมนุษย์ปกติที่เห็นกายเป็นเรา เราเป็นกาย ความสุขอันนั้นต่างหาก แต่ความเห็นที่ว่ากายเป็นเราไม่ใช่กัน เหมือนกับเราใส่เสื้อผ้าอยู่ แล้วเสื้อผ้านี้มันสกปรกมาก เราถอดออก แล้วเราจะเอาเสื้อผ้านั้นมาใส่อีก เราจะรู้สึกที่เราขยะแขยงไหม ถ้าเสื้อผ้านั้นเลอะไปด้วยมูลด้วยคุณนะ เหมือนตลอดเลย เราจะเอาเสื้อผ้านั้นมาใส่ใหม่ ความเห็นของการที่เราสละกายออกไปนี้มันมีความเห็นอย่างนั้นนะว่ากายไม่ใช่เรา แต่ไม่เหมือนเสื้อผ้าที่เอามาใส่ มันอยู่ด้วยกัน แต่ความเห็นไม่ใช่อันเดิม ความเห็นที่ว่ากายเป็นเรา เราเป็นมนุษย์ นี่ไม่ใช่ ความเห็นที่ว่ากายเป็นกาย เราเป็นเรา นี่ความเห็นต่างไป ความเห็นที่ต่างไปคือวุฒิภาวะของอริยเจ้าชั้นหนึ่ง แต่ยังเป็นมนุษย์อยู่ เป็นวุฒิภาวะของมนุษย์ที่พิจารณาจนกายนี้ออกไปจากความยึดมั่นถือมั่นของใจตามความเป็นจริง ตามเนื้อหาสาระจริงที่ธรรมะพระพุทธเจ้าประทานให้กับใจดวงนั้น ใจดวงที่พิจารณาถึงตรงนี้ ใจพิจารณาถึงจริง ปล่อยจริง ตามความเป็นจริง

แต่สังโยชน์ ๓ ตัวที่ว่า สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัตถพตปรามาส อันนั้นเป็นผลของวิปัสสนาอันนี้ ถึงจะพูดไม่พูดไม่สำคัญ สิ่งนั้นไม่สำคัญ สิ่งสำคัญคือดวงใจที่เนื้อหาสาระของธรรมตามเนื้อหาของธรรม เนื้อหาของความคิด วิปัสสนาอันนั้น ไม่ใช่ทางบัญญัติ ทางบัญญัติอยู่ข้างนอก เพราะทางบัญญัติ ความเข้าใจตามทางบัญญัติมันหมุนเข้ามาเอง มันกว้านมาเอง มันหายไปเอง มันอธิบายออกไปเอง มันไม่ใช่ความสุขจริงตัวนี้ มันไม่สละออกตามความเป็นจริงตัวนี้

มนุษย์พัฒนาขึ้นไป ใจออกไปอีกอย่างหนึ่ง ถึงจะอยู่ด้วยกันระหว่างกายกับใจมันก็เก๋ๆ เก๋ๆ เก๋ๆ เก๋ๆ จากมนุษย์ธรรมดาณะ มนุษย์ธรรมดานี้มันสงวนนักสงวนหนา มันหวงนักหวงหนาเรื่องของกาย แต่ผู้พิจารณากายแล้ว รู้ตามความเป็นจริง แต่ต้องอาศัยกันไป ความอาศัยกันไปนี้ เพราะรู้อยู่แล้วว่าไ้อบัญญัติส่วนบัญญัติ ไ้อ้ความเป็นจริงส่วนความเป็นจริง มันก็ขวนขวาย การขวนขวาย การขวนขวายการทำให้สงบ เพราะจิตที่มันพัฒนาขึ้นมาถึงจุดนี้แล้ว มันจะเข้าถึงความสงบอยู่โดยพื้นฐาน

ความสงบโดยพื้นฐาน ฟังสิ จิตนี้จะปล่อยวางตามความพื้นฐาน เพราะจิตนี้ควบคุมได้ง่ายแล้ว จากที่ว่าเป็นผู้ใหญ่ ที่ว่าจิตเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ไม่ใช่จิตเล็กๆ แต่จิตผู้ใหญ่ก็เป็นจิตผู้ใหญ่ที่เคยทำงาน เคยทำงานรู้ระบบราชการ รู้ระบบงาน คนที่รู้ระบบงานจะทำงานได้ด้วยความคล่องตัว จิตที่เคยวิปัสสนามาได้ขั้นตอน จะทำงานด้วยความคล่องตัวขึ้น ความคล่องตัวขึ้นนี้ก็การขวนขวายขึ้นมา เพราะต้องการทำให้ตัวเองยกวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น

การยกวิฤติภาวะเพิ่มขึ้นก็ต้องตั้งใจ จิตนี้ก็จะกำหนดเข้ามา กำหนดเข้ามาว่าเราเป็นมนุษย์โส
 สติที่จะพัฒนาตัวเอง ไม่หลงระเหิงไปข้างนอกใจ ถึงว่าเป็นพรหมจรรย์ เป็นโพธิญาณ เป็นที่
 ความหมายออกไป สูงขึ้นไป ถ้าความหมายสูงขึ้น วกเข้ามา จะสูงขึ้นที่ตรงไหนล่ะ สิ่งใดๆ ใน
 โลกนี้ก็รู้อยู่แล้วว่ามันต้องแปรสภาพทั้งหมด สิ่งทีไปยึดหมายเขา สิ่งทีไปหมายข้างนอก หัวใจที
 ไปหมาย...

...นี่เป็นอนิจจังทั้งหมด เพราะจิตนี้รู้เท่าความเป็นนั้น รู้เท่าว่าโลกนี้มันจะเป็นอนิจจัง แต่
 มันลืมนองดูที่ตัวมันด้วยว่าเป็นสิ่งที่ไปหมายเขาใจ สิ่งทีหัวใจนี้ไปหมายเขาข้างนอกใจ เห็นว่าข้าง
 นอกเป็นอนิจจัง แต่ใจทีไปหมายเขาไม่อนิจจังหรือ แต่จะเห็นย้อนกลับมา ความย้อนกลับมา เวลา
 พังธรรมนี้ก็ว่าต้องย้อนกลับ ต้องอยากย้อนกลับเข้าใจอยู่ แต่เวลาตามความเป็นจริงมันไม่ยอม
 ย้อนกลับหรอก เพราะพลังงานขับเคลื่อนจากภายในมันจะดันออกอยู่ตลอดเวลา แล้วมันก็ต้อง
 คำนวณทางบัญชีมาตลอด เพราะพื้นฐานความคิด พื้นฐานของการศึกษา พื้นฐานของการ
 เปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบต้องอาศัยบัญชี ต้องอาศัยคำนวณ ต้องอาศัยทุกอย่าง แล้วกิเลสทีมันอยู่ใน
 หัวใจนี้มันก็อาศัยตรงนี้หลอกไปตลอด การประพฤติหรือการปฏิบัติถึงมีแง่บวกและแง่ลบตลอด
 เราทำงานสิ่งใดก็ต้องมีถูกและผิดเป็นเครื่องดำเนิน เครื่องที่ว่าเป็นผลงานทีขวางหน้าเราไปทั้งนั้น
 เลย การทำงานไปจะมีถูกและผิดไปข้างหน้าตลอด การวิปัสสนา การประพฤติปฏิบัติก็
 เช่นเดียวกัน มันจะมีถูกมีผิด เห็นใหม่ ถึงบอกว่าการคิดคำนวณทางบัญชีมันก็ใช้ประโยชน์ได้ ใช้
 ประโยชน์ได้เป็นเครื่องดำเนิน แต่มันไม่ใช่ผลตามความเป็นจริง ฉะนั้น ถึงว่าปรียติมีผลตรงนั้น
 มีผลต่อการเทียบเคียงใจ

การเทียบเคียงนั้นเราไม่ใช่เทียบเคียงแล้วยึดมัน ต้องเทียบเคียงเพื่อตรวจสอบใจ เทียบเคียง
 ตรวจสอบว่า อันนี้คำทีพระพุทธเจ้าสอนไว้ทีเป็นปรียติวางไว้เนี่ย เราปฏิบัติ เราคำนวณแล้วมันเป็น
 จริงตามนั้นไหม ถ้าเป็นจริงตามนั้นมันต้องอยู่มั่นคง แต่สิ่งนี้จะไม่มั่นคง เพราะอารมณ์ทีเกิดขึ้น
 หรือสิ่งทีเปรียบเทียบมันจะเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา อย่างเช่นว่าอากาศร้อนหรืออากาศหนาวนี้
 มันไม่มีอุณหภูมิอันไหนทีเป็นสิ่งที่พอใจของบุคคลแต่ละบุคคล แต่ละบุคคลนั้นจะมีความชอบ
 หรือความไม่ชอบต่างกัน

เวลาวิปัสสนาเข้าไป ตรงนี้ก็เหมือนกัน อารมณ์นี้จะแปรปรวนต่างกันตลอด มีความต่างให้ เราตรวจสอบ เราสัมผัสได้ตลอดเลย พอจิตมันมีสติ จิตที่มันมีพื้นฐานอยู่แล้วนี่มันจะตรวจสอบ ตรงนี้แล้วหมุนเข้ามา แล้วพิจารณากายเข้าไป พิจารณากายเข้าไป เพราะกายมันมีหยาบมีละเอียดเข้าไป กายเป็นชั้นๆ เข้าไปนี่ การพิจารณาเข้าไปๆ จากที่ว่ากายนี้ไม่ใช่เรา ทีแรกพิจารณากายจนเห็น ตามความเป็นจริงว่าไม่ใช่เราจริงๆ แต่ความเกาะเกี่ยว ความเกาะเกี่ยวภายใน วุฒิภาวะของใจที่ ต่างกัน

ที่ว่าสังโยชน์ ๓ ตัวนี้มันมีพื้นฐานอยู่แล้ว มันเข้าใจตามความเป็นจริงตลอด ขณะที่มันทิ้ง กายไปแล้วนะ ที่มันเข้าใจว่ากายนี้ไม่ใช่เราแล้วนะ ยกขึ้นมา พิจารณากายเข้าไปเพื่ออะไร? ก็ เพราะใจมันยังติดอยู่ ใจมันยังติดอยู่ในอุปาทานของกายใจ เพราะติดอุปาทานของกาย เพราะมันมี เชื้ออยู่ พิจารณากายเข้าไป เข้าเข้าไปนี่มันจะแตกออก

จากที่ว่ากายนี้ไม่ใช่ของเรา หลุดออกไป ทุกข์ไม่ใช่เรา จิตสงบตัวลง จิตออกมาจากกาย จากทุกข์ทั้งหมดเลย แต่กระแสของความรู้สึก กระแสของใจที่มีกิเลส มันเกาะเกี่ยวด้วยความ อุปาทาน มันยังมีที่รองรับไว้ การพิจารณากายออกไป โดยวิปัสสนาญาณนะ พัง วิปัสสนาแยก ออก เอน้ำให้ไฟเผา ให้มันละลายออกไป ให้มันแปรสภาพออก มันจะแปรให้เห็นๆ นะ อย่างเช่น เรยกกายขึ้นมา ถ้าพิจารณากายอยู่นี้ ให้กายเป็นน้ำ น้ำ ฟรีบ! เป็นดิน ดิน ฟรีบ! มันจะแปรออกไป หรือจับต้องก็ได้ หรือว่ายกขึ้นมาด้วยปัญญา เห็นใหม่ ว่าในกายเรานี้มีดิน มีน้ำ มีลม มีไฟ ธาตุ ๔ รวมเราแล้วเป็นก้อนเรา พิจารณาตามความเป็นจริงด้วยวิปัสสนาญาณ ซ้ำแล้วซ้ำเล่านะ

วิปัสสนาไม่ใช่ว่าจ๋า จ่อๆ การจัดการจ่อๆ เป็นเรื่องของการมักง่าย ไม่ใช่เรื่องในวง ปฏิบัติ ในวงปฏิบัติต้องมีความเข้มแข็ง ต้องมีความมานะ ต้องมีความอดทน ต้องมีการจริงจัง ธรรมะนี้เป็นของจริง จะเข้ากับคนจริง การวิปัสสนาจริง การทำตามความเป็นจริง จะได้ผลจริง ไม่ใช่ได้ผลทางบัญญัติที่ว่า วิปัสสนาแล้วมันปล่อย

มันปล่อย วิปัสสนาไปเรื่อยๆ นี่ ถึงเวลาปัญญาหมุนขึ้นมา มันจะปล่อย แต่มันไม่ปล่อย ขาด แล้วอย่าชะล่าใจ ต้องจดตัวเลยนะขณะนี้เราจะได้กำไรขาดทุนเท่านั้น แล้วก็พอใจ เห็น ใหม่ อันนี้คือการหลอกของกิเลสส่วนหนึ่ง กิเลสที่ไปดักอยู่ข้างหน้าใจ ความคาดการณ์อันนี้ จะทำให้หลงทาง

เราจะคำนวณ ตรวจสอบเข้ามา ตรวจสอบเข้ามา เพราะตัวนี้จะมาเป็นตัวค้ำหน้าอยู่
พิจารณาซ้ำเข้าไปๆ จนมันแตกตามความเป็นจริง แล้วมันปล่อยวางนะ ปล่อยหมด วิปัสสนาจน
สมุจเฉทปหานนะ ดินเป็นดิน น้ำเป็นน้ำ ลมเป็นลม ไฟเป็นไฟ ธาตุ ๔ นี้แยกออกจากกัน พื้นฐาน
ที่รองรับใจไว้ พื้นฐานที่ให้ใจเกาะเกี่ยว พื้นฐานที่อุปาทานของใจเกาะไว้ไง บัดนี้โดนทำลายด้วย
มรรคอรียสังขัง แยกออก พรีบ! จิตนี้หลุดออกไป ทำลายฐานที่จิตพักอยู่ จิตนี้ไม่มีที่ยืน จิตนี้โล่ง
จิตนี้ปล่อย จิตนี้เป็นจิต สละออกทั้งหมด เว็วว่างหมดเลย วุฒิภาวะของมนุษย์เพิ่มขึ้นไป เพิ่มขึ้น
ไป

วุฒิภาวะใจนี้พื้นฐานสูงขึ้นไป สูงขึ้นไปทางบัญญัติ สักกายทิฏฐิ วิภิกิจฉา สิ้นพทตปรามาส
กามราคะปฏิมะอ่อนลง บัญชียังอยู่ใน ๓ แต่ความอ่อนลง แต่ภาวะของใจต่างกัน วุฒิภาวะ
สังโยชน์ ๓ ตัวนั้น เห็นกายเกือๆ เจินๆ เห็นไหม กายนี้ไม่ใช่เรา เรานี้ไม่ใช่กาย แต่วุฒิภาวะอันนี้
มันหลุดออกไปเลย เว็วว่างไปเลย ไม่ใช่ว่ากายนี้ของเรา เราของกายนะ มันหลุดราบเป็นหน้ากลอง
ไม่รับรู้ระหว่างกายแบ่งแยก ไม่แบ่งแยกว่าเป็นเขาเป็นเรา เป็นหญิงเป็นชาย มันไม่รับรู้เลย มัน
ปล่อยออกหมด มันไม่มีอุปาทานในสิ่งนี้เลย เหมือนกับว่าสละออกหมดเป็นอวกาศ ส่วนหนึ่งเป็น
อวกาศของจิตใจ จิตนี้สละ ไม่มีพื้นฐานที่รองรับเลย สุขมาก มีความสุข เดินนี้ตัวลอย ลอยไปเลย
นะ มนุสโสสินีแหละ แต่ลอยเว็วว่างไป เว็วว่างในความรู้สึก แต่ร่างกายก็เดินอยู่บนดินนี้แหละ แต่
ความรู้สึกมันเดินเหมือนกับไม่ได้เดิน มันเหมือนเลื่อนลอยตลอดเลย

นั่นละมนุษย์ มนุษย์ที่พบพุทธศาสนาที่เดินตามพระพุทธเจ้า เดินตามมรรคอรียสังขังมา นี้
ตามเนื้อธรรม ธรรมะเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทตามความเป็นจริง จากความวิริยอุตสาหะของหัวใจ
ใจ งานวิปัสสนา งานทำความเพียร งานการชำระกิเลส งานต่อสู้ ที่ว่างงานอันเอกของมนุษย์ ชนะ
สิ่งใดในโลก ชนะหมื่นชนะแสน ไม่ประเสริฐเท่ากับชนะตน ชนะตนจนเว็วว่างนะ จนเป็นมนุษย์
ที่ประเสริฐขึ้นไปเรื่อยๆ

เห็นไหม เว็วว่างมีความสุข มีความสุขต้องอาศัยความสุขตามความเป็นจริง ไม่ใช่อาศัย
ความสุขตามบัญญัติ เพราะอาศัยความสุขตามบัญญัติจะทำให้ตัวเองหลงออกไปกระแสนี้ไง กิเลส
ที่มาเนื่องมันจะดึงให้เราเน้นซ้ำใจ มันจะมีความสุขอยู่ใหญ่ แล้วออกมาตรวจสอบ ถ้าสิ่งที่เป็น
บัญญัติเราเอามาตรวจสอบใจ ตรวจสอบใจว่าใจนี้ควรจะทำถึงไหน

คูติ คุณตลาด คุณความเป็นไปของโลก มันไม่มีอะไรที่ว่าจะคงทน เราจะนอนใจอยู่ได้ เห็นใหม่ คุณวิญญูฯ ขณะนี้หัวใจกำลังมูมานะในการประพฤติปฏิบัติ มูมานะในมรรคในผล เห็นผลเห็นประโยชน์แล้วมันมีความอ่อนใจมีความพอใจ เพราะว่าตลาดมันยังเข้าอยู่ใจ กำลังคึกคัก กำลังมีความเป็นไปได้ กำลังว่าเราจะทำอะไรออกไปนี่เราจะได้กำไรขาดทุน เห็นใหม่ ตลาดยังดีมาเลย ตลาดไม่ใช่ตลาดที่วาย ตลาดที่กำลังเป็นตลาดขาขึ้น

พอตลาดขาขึ้นมันก็ต้องมีการชวนขายสิ ต้องชวนขาย ย้อนกลับเข้ามาคูติ ไอ้ที่ว่าเว้งว่างใจที่เว้งว่าง ที่เป็นมนุษย์ประเสริฐ หัวใจวุฒิภาวะที่สูงขึ้นมา มันประเสริฐ มันประเสริฐแล้วเราจะนอนใจหรือ เราจะหายใจ เราจะอยู่ค้ำฟ้า เราจะไม่มีวันตายเชียวหรือ เราจะไม่มีโอกาสในการที่ว่าเราจะยกภาวะให้ตัวเองสูงขึ้นไปอีกหรือ เห็นใหม่ ก็ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาดูใจ สิ่งที่เป็นความเว้งว่างมันเว้งว่างตรงไหน

สิ่งนี้งานในการประพฤติปฏิบัติ เราจะเข้าใจว่าในการต่อสู้ชำระกิเลสอันนั้นประเสริฐ อันนั้นเยี่ยม แล้วจะไปชำระที่ไหนที่กิเลสนั้นนะ กิเลสมันอยู่ตรงไหนจะเข้าไปทุบมัน จะเข้าไปทำลายมัน...เราหากิเลสไม่เจอต่างหากละ ทีนี้การขุดคุ้ย การจะขุดคุ้ย การหาการค้นคว้า การค้นคว้าหาต้นตอของผู้ที่ทำลายเรา ผู้ที่ทำลายเราละ ผู้ที่ทำลายโอกาสของเรา ผู้ที่ทำลายให้เราไม่เป็นคนประเสริฐขึ้นไป คืออะไร นี่การขุดคุ้ยเข้ามาตรงนั้น การขุดคุ้ยเข้ามาใจ ก็คือความนอนใจของเรา คือความที่มันปิดกั้นในความรู้สึกรู้สึกของเรานั้นนะ

มันว่าหาไม่ได้ เรามีทำมาแค่นี้ เราเป็นคนดีแล้ว มันจะทำเรานอนใจใจ คูติ ทางโลกเขาไม่มีใครทำได้เสมือนเรา เรานี้เป็นคนเก่ง เรานี้เป็นคนประเสริฐกว่าคนอื่น เราจะรีบไปไหน เราควรจะนอนตายที่นี้ก่อน นั่นถ้ามันพูด มันพูดตามความเป็นจริงนะ แต่ไม่พูดอย่างนี้หรอก มันจะพูดให้เราเชื่อใจ ที่พูดนี้จะให้เรานอนตายอยู่ก่อน เพราะคนที่รู้ทันมันใจ มันจะให้มันนอนตายที่นี้ ยังเป็นเหยื่อของมันต่อไป

พอจิตมันสงบ ตัวพื้นฐานที่มันเว้งว่างอยู่แล้วมันมีความสุขอยู่แล้วส่วนหนึ่ง แต่ส่วนที่ว่ามันจะชวนขายออกไป มันหาไม่เจอนะ ช่วงที่หาไม่เจอนี้มันก็หมุ่นไปเรื่อยๆ อยู่ไปวันๆ หนึ่ง แต่ถ้าเราห้กลับมาก ห้กลับมากต้องห้ด้วยความจริง ต้องห้ด้วยความมูมานะ เพราะหัวใจพิจารณา สิ่งที่เป็นนามธรรม ถึงจะเป็นกายก็เป็นกายนามธรรม เป็นกายในกาย เพื่อพิจารณาภายในกายนั้นละ พอจับต้องตัวนี้ได้ เห็นกายตัวนี้ ความเห็นกายตัวนี้มันจะตื่นตื่นมาก

สิ่งที่เราทำงานมานะ ว่าการพิจารณากายมันเป็นกายหยาบๆ เรายังพิจารณาเกือบเป็นเกือบตาย สิ่งที่เป็นกายนามธรรมกว่าจะจับต้องได้ การจับต้องได้ก็เหมือนที่เราเคยประสบผลงานมาตลอด เราดีใจมาตลอด แต่ผลงานอันนี้มันเป็นผลงานแบบภายใน เป็นผลงานที่ว่าในตู้เซฟ เป็นผลงานแบบเพชรน้ำเอก ความตื่นเต้น ความดีใจนะ มันจะตื่นเต้นมาก

เราเคยมีเงินล้าน เขาให้มา ๒ ล้าน แล้วเราไปเจอเช็คใบนี้แสนแสนล้านนี้ เพราะเราเข้าใจแล้วใช่ไหม ว่าเงินล้านนี้มีคุณค่าขนาดไหน แล้วเช็คใบนี้เบิกได้ถึงแสนแสนล้านในทางบัญชี เห็นไหม มันจะตื่นเต้นมาก เพราะเราได้ตื่นขี้เช็กใบนี้ เรามีโอกาสได้เบิก การเจอกาย การเจอกิเลส ช่วงนี้มันจะมีความตื่นเต้นมาก เจอกายที่เป็นนามธรรมนี้ เห็นไหม เรามีเช็คใบหนึ่งแสนแสนล้าน เราเจอกายแล้วเราต้องวิปัสสนานี้ ก็อันนี้นะ เช็คใบนี้จะเป็นเช็คจริงหรือเช็คปลอม จะเบิกเงินได้หรือเบิกไม่ได้ บัญชีนี้จะได้หรือไม่ได้ จะขาดทุนจะกำไรมันก็เขียนไปในแสนแสนล้านนั้น แสนแสนล้านมันก็ทำให้เราแค่ตื่นเต้น

เปรียบเทียบให้เราคุณค่าไป ความต่างของเงินหนึ่งล้านกับเงินแสนล้านไป ความต่างของการพิจารณาภายนอกกับความต่างของเจตน์จู้การพิจารณาภายในไป ความต่างที่ว่าเป็นความสุขที่แบบว่างานขุดคุ้ย ถ้าเราปฏิบัติมันจะไม่เข้าใจนะว่าไอ้ภายนอกที่จับต้องพิจารณานี้มันก็เป็นภายนอก ก็ต้องจับต้องง่าย ๆ อยู่แล้ว ก็เห็นก็รู้กัน ทำไมไอ้ภายในมันจะประเสริฐขนาดไหน

มันประเสริฐตรงความต่างหนึ่งล้านกับแสนแสนล้านตัวนี้แหละ มันจะตื่นเต้น มันจะมีความสุข มันโอ้ย! เป็นผลงานไป เป็นผลงานที่ว่าเมื่อก่อนเราฝากให้เลขา ฝากให้ฝ่ายบัญชีมันทำบัญชี แต่คราวนี้ไอ้เลขา มันโกงมาตลอด มันทำบัญชีปลอมมาให้เราตลอด แล้วเราเป็นคนทำบัญชีเอง เราจับต้องบัญชีตัวนี้แล้วต่อไปนี้ไม่มีใครโกงเราไป ถ้าเราทำบัญชีนี้ตามความเป็นจริง เราจะได้ผลธรรมที่ตามความเป็นจริง ไม่ต้องให้ใครมาหลอกอีกไป มันตื่นเต้นตรงนี้ ตื่นเต้นมากๆ แล้วก็ต่อสู้อะไร

พิจารณาภายใน เพราะภายในนี้เป็นกายของกาม ความโง่ ความขี้แง ความโลภ ความโกรธ ความหลง เห็นไหม ความโลภก็โลภในอะไร? โลภในทุกๆ อย่างเพื่อมันจะมาเสวยกาม ความโลภในกาม ความโกรธ โกรธเพราะไม่ได้สนใจตามกามที่ตนมันหมาย ความโลภ ความโกรธ ความหลง อยู่ตรงกายตัวนี้ ตัวที่ว่าเป็นแสนๆ ล้านตัวนี้ไป

การพิจารณาตัวตนนี้ถึงจะต้องรุนแรงมาก เพราะเป็นการข้ามโอะมะ เป็นการพลิกจากกาย ที่ว่าบุบสลาย ที่ว่าใจออกมานั้น ใจเว้งว้างออกมาจากกายนั้น มันเป็นเพราะหลุดออกมาจากกาย แต่ยังคงเกิดซ้ำเกิดซาก แต่ข้ามโอะมะนี้จะไม่เกิดอีก ฉะนั้น การพิจารณาตัวตนนี้ถึงความละเอียด หลุมพราง หรือการย่อ หรือการทำบัญชีตัวเลขให้เราหลงทาง จะทำให้เราต้องตรวจสอบแบบ ละเอียดมาก ว่างใจใครไม่ได้เลย จะว่างใจแผนกบัญชีที่ทำให้เราไม่ได้ เพราะมันขยับออกเป็น สติปัญญา อันนี้เป็นมหาสติเป็นมหาปัญญา

การใคร่ครวญระดับมหาสติมหาปัญญาต้องเราเป็นผู้ฝึกฝนตัวเราขึ้นมาจนถึงกับเป็นผู้มี มหาสติมหาปัญญา มันเป็นบัญชีเรือนแสนที่เราจะต้องคำนวณเอง ถึงว่าเป็นแสนๆ ล้าน จากเงิน ล้านเดียวใจ การวิปัสสนาอันนี้ถึงมีการหลอกลวง มีการปั้นแต่งตัวเลขทั้งหมดให้เราหลงทางไป จนหมด ตัวเลขนี้ควรจะเป็นอย่างนั้น ตัวเลขนี้ควรจะเป็นอย่างนี้ เหมือนกัน การพิจารณากาย พิจารณาแล้วมันจะรวมลง มันจะแยกออก ให้เราหลงทาง มันจะมีข้อมูลป้อนเข้ามาให้หลงตลอด

การทำตัวเลขอย่างนี้คือว่า เหมือนการพิจารณาอย่างนี้ๆ เป็นทางบัญชีใจ นี้วิปัสสนาขึ้นไปข้างบนจะเห็นความหลอกของกิเลส ใครว่ากิเลสมันอ่อน ใครว่าการเจอแล้ว เจอเช็คแล้วนี้จะ เบิกเงินได้...เบิกยาก เบิกยากมากๆ เพราะว่าเป็นเงินก้อนใหญ่ เราจะเข้าธนาคารไหนก็แล้วแต่ เขาจะผลัดๆ เพราะเขาต้องการเงินเอาไว้หมุนเวียนในธนาคารเขา หมุนเวียนในธนาคาร ของกิเลส กิเลสมันไม่ต้องการให้หลุดพ้นจากอำนาจของมัน กิเลสที่อยู่ในหัวใจของแต่ละดวงๆ มันจะดึงไว้ มันจะเปลี่ยน มันจะทำลาย มันจะทำให้เช็คนั้นมีปัญหา

การวิปัสสนาก็เหมือนกัน จะรุนแรง จะต้องใคร่ครวญ จะต้องพยายามตั้งสติอย่างมั่นคง แล้วใคร่ครวญตามความเป็นจริงตรงนี้ ตามความเป็นจริงใจ ตัวเลขก็ตรง เช็คก็ถูกต้อง เงินใน ธนาคารก็มี ผู้เบิกมีสิทธิตามความเป็นจริง มันก็ต้องเบิกได้สิ วิปัสสนาตามความเป็นจริง มัชฌิมาปฏิปทาท่ามกลางของหัวใจ ของหัวใจนะ เพราะขั้น ๕ เพราะโอะมะ เพราะโลก โกรธ หลง มันเกิดจากสัญญา เกิดจากการอคติ เกิดจากปฏิฆะ เกิดจากการผูกไว้ เกิดจากการโน้มดึงเข้ามา

เห็นใหม่ ตัวเลขพร้อม เงินมีพร้อม เงินมีอยู่แล้ว ธรรมะมีอยู่ตลอดเวลา แต่เราเข้าไม่ถึงเท่านั้นเอง ธนาคารมีอยู่ตลอดเวลา แต่เราเข้าไม่ถึง เพราะใครเข้าไปถึงแล้วมันไปเบิกออกมาแล้วพ้น จากอำนาจของกิเลสใจ กิเลสถึงจะต้องผลัดไต่ ต้องทำให้เปลี่ยนแปลงข้อมูลให้หลงทางไปตลอด

เราทำถูกต้องตามมัชฌิมาปฏิปทาไหม มัชฌิมา วางโปะลงไปไป เปิดออกไป เชื้อออกไป ต้องกดเงินไหลออกมา

มัชฌิมา สมุจเฉตปหาน ธนาการนั้น ครั้น! ธนาการนั้น เพราะโดนเบิกหมครณาการ ธนาการนั้นต้องล้มลง บัญชีนั้นปิดไป ต้องตามความเป็นจริงของธรรม ธรรมนั้นถึงจะประสิทธิ์ประสาทออกไปตามความเป็นจริงของมรรคอรียสัจจ้ง งานชอบในการชอบโอฆะอันนั้นไป

สมุจเฉตปหาน เว็ว้างนะ คราวนี้ยิ่งกว่าเว็ว้าง เว็ว้างเมื่อก็เว็ว้างแบบไม่ยอมรับรู้ระหว่างเป็นธาตุเป็นขั้นณะ เว็ว้างเฉยๆ แต่คราวนี้เว็ว้างแบบหนึ่งเดียวไป เว็ว้างมาก่อน เพราะขั้น ๕ ใจกับกายแยกออกจากกัน นี้วุฒิภาวะของมนุษย์ไป มนุษย์ที่ว่ามีบัญญัติกามราคะปฎิฆะอ่อนลง กับสังโยชน์ ๓ ตัว กับวุฒิภาวะของผู้ที่ว่าละสักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาส กามราคะปฎิฆะ เพิ่มขึ้นมาเป็น ๕ บัญชีเพิ่มขึ้นไปอีก ๕ บัญชีตามธรรมแท้ะ ไม่ใช่บัญญัติตัวเลข เว็ว้างออกไปเลย ออกไปจากความผูกโกรธ ออกไปจากความมั่นหมายของทางโลก คำพูดทางโลกไม่มีใจนี้ออกเป็นหนึ่งเดียว ใจนี้เป็นตัวพลังงานเฉยๆ แล้ว ไม่ใช่ตัวพลังงานที่ว่าเป็นขั้น ๕ เป็นสังขารไป ความคิด ความปรุง ความแต่งไม่มี

ความไม่มีความคิด ไม่มีความปรุง ไม่มีความแต่ง มันจะเอาอะไรมาเสริม เสริมจากไอ้เชื้อที่ว่าสัญญาออกมา ตัวสัญญาคือข้อมูลเดิม จากมันหมายว่าจะก็ชาติๆ ก็แล้วแต่ แล้วพอข้อมูลนี้หลุดออกมา ังดออกมาขึ้นมาจากหัวใจ สังขารก็ปรุง พอปรุงไปมันก็เกิดเป็นการผูก การผูกโกรธ การจำ กรรมที่มันสะสมกันมา เห็นไหม ไอ้ตัวนี้ ตัวขั้น ๕ ที่ว่ามันมีอยู่นี้มันหลุดออกหมด หลุดออกหมดเหลือตัวพลังงานเฉยๆ พลังงานที่ว่าสัญญาไม่มี สัญญาไม่ออก สัญญาเรารู้ทัน รู้เท่าสัญญา รู้เท่าสังขาร รู้เท่าทุกอย่างหมด ความรู้เท่าในขั้น ๕ ขั้น ๕ ถึงจะมีอยู่ อยู่กับใจที่ขาดออกไปแล้วแต่ขาดมี ถ้าขาดมี ความรู้เท่า ความรู้เท่ามันจะไปหลงตรงไหน ความไม่หลงสังขารของตัวเอง ความไม่หลงตามสัญญาที่มันแวบขึ้นมา แล้วมันจะเอาปฎิฆะมาจากไหน มันจะเอาความผูกโกรธ มันจะเอากามราคะมาจากไหน

ความไม่มีกามราคะ ความไม่มีปฎิฆะ มันก็ไม่มีความโลภ ไม่มีความโกรธ ไม่มีความหลง เห็นไหม นางคันทา นางอรดี ลูกของพญามาร โคนชำระล้างแล้ว หัวใจโล่งโล่งไปหมด หัวใจโล่งโล่ง ไม่เกิดอีกในกามภพ

วุฒิภาวะของมนุษย์ มนุษย์วุฒิภาวะนี้ประเสริฐ ประเสริฐตามพ้นจากการเกิดในกามภพ หัวใจว่าง ว่างหมด ว่างแบบมีเจ้าของใจ ว่างแบบว่า อวิชาปาจยา สงขารา มันคลุมอยู่ ว่างแบบไม่รู้จักตัวตน ว่างแบบพ้นจากกาม แต่ไม่สามารถพ้นจากอวิชาได้ พ้นจากโลก พ้นจากโอรธ พ้นจากหลง แต่ไม่พ้นจากความไม่รู้วิชา นี้ประเสริฐ มนุษย์ที่ประเสริฐ วุฒิภาวะของมนุษย์เพิ่มขึ้นไปไง วุฒิภาวะของมนุษย์ จิตดวงนั้น มนุษย์ผู้นี้เป็นผู้สร้างบุญกุศลมา มนุษย์ผู้นี้เป็นผู้มีวาสนา มนุษย์ผู้นี้เป็นมนุษย์ผู้ปฏิบัติต่อไป ปฏิบัติต่อไปนะ มนุษย์ผู้นี้ปฏิบัติต่อไป จะมีความเว้งว่างอยู่ อันนี้อยู่นาน ผู้ปฏิบัติจะคิดตรงนี้ จะเว้งว่างไปเรื่อย เพราะความเว้งว่างนี้มันเป็นความเว้งว่างที่ไม่มีชั้น ๕ มันไม่มีสิ่งเปรียบเทียบ

สิ่งที่เปรียบเทียบ เป็นความคิด ความปรุง ความแต่ง เห็นไหม ความปรุง ความแต่ง วันนี้มันแต่งดี พรุ่งนี้มันแต่งไปอีกอย่างหนึ่งนี้ มันไม่มีเปรียบเทียบว่าอันนี้เอาอะไรมาแต่ง แต่ถ้าก่อนนั้น ความแต่งนี้ วันนี้เราอยากให้สีเขียว พรุ่งนี้อยากให้เป็นสีเหลือง ความสีเหลืองสีเขียวก็ต่างกันแล้ว ความสีที่แตกต่างนี้เราควรจะถูกใจ เอะใจว่า เอ๊ะ! ทำไมสังขารมันปรุงไม่เหมือนกัน เพราะสังขารที่มีกิเลสนี้มันปรุงไม่เหมือนกัน มันถึงปรุงแต่ละวัน มันปรุงความชอบไม่เหมือนกัน มันถึงว่าน่าล้งเลสงสัย

แต่ อวิชาปาจยา สงขารา มันไม่ใช่สังขาร อวิชาปาจยา สงขารา สงขาราปาจยา วิญญาณ มันเกิดขึ้นพร้อมกัน มันไม่สามารถเปรียบเทียบได้ไง มันถึงไม่ย้อนกลับมาดูตัว ความไม่ย้อนกลับของ อวิชาปาจยา สงขารา ความไม่ย้อนกลับของตัวปฏิบัติสมบูรณ์

นี่การขุดคุ้ยค้นเขี่ยหากิเลส ว่างานการประพุดติปฏิบัติ งานการขุดค้น งานการหาจำเลย งานการหาต้นตอของตัวเริ่มต้นของพลังงาน การค้นหางานที่ว่าเจอแสนแสนล้านนั้นนะ กับเจอหนึ่งล้าน งานอันนี้เจอทั้งประเทศ งบประมาณของประเทศมีเท่าไร มันเป็นที่ล้านล้าน งบประมาณของประเทศนั้นนะ เพราะมันจะทำลายถึงอวิชา ถึงประเทศของเรา ประเทศของผู้ที่เป็นมนุษย์ใจ

วุฒิภาวะของมนุษย์ มนุษย์คนหนึ่งมันโลกๆ หนึ่ง โลกคือหมู่สัตว์ โลกคือบุคคลใจ คนก็คือหนึ่งโลก เพราะเราไปยึดหมายโลก ผู้ปฏิบัติก็หนึ่งประเทศใจ ถือว่าเป็นงบประมาณของประเทศเลย จากเราเจอเช็คใบหนึ่งนี่เป็นแสนๆ ล้าน กับเงินหนึ่งล้าน กับงบประมาณของประเทศประเทศหนึ่งที่มีสิทธิเบิก จิตดวงนี้มีสิทธิด้านงบประมาณทั้งงบประมาณนั้นเลย ความจะ

หาตัวนั้น ตัวสำนักงบประมาณของกิเลส ตัวสำนัก ตัวหัวใจนั่นนะ การขุดคุ้ยตัวนี้ การย้อนกลับหาตัวนี้ การขุดคุ้ยใจ การจะเข้าไปถึงสำนักงบประมาณตัวนั้นเลย

เพราะสำนักงบประมาณนี้เป็นศูนย์รวมของเงินทั้งหมดที่จะต้องมาเบิกจ่ายกันตรงนั้น เป็นศูนย์รวมของกิเลส เป็นศูนย์รวมของอวิชชาใจ แต่เราไปดูกันที่ธนาคารไซ้ใหม่ว่าเงินต้องมาเบิกที่ธนาคาร เบิกที่ธนาคารเพราะธนาคารนั้นต้องออกมาจากไหน? ออกมาจากสำนักงบประมาณ สำนักที่ว่าแบ่งแยกตัวเลขเป็นบัญชีมา เป็นบัญชีมานะ เพราะมีบัญชี เห็นไหม มีขาดทุน-กำไรทางบัญชีใจ นี่ก็เหมือนกัน จะย้อนกลับเข้าไปที่นั่นเลย การเข้าไปถึงสำนักงบประมาณ ใครมีสิทธิ์ ผู้ที่จะถึงสำนักงบประมาณต้องเป็นรัฐบาลไซ้ใหม่ถึงจะมีสิทธิ์เบิกจ่ายเงินอันนั้น

อวิชชาปุจฉา สงขาร่า เป็นเจ้าของภพชาติ อวิชชาปุจฉา สงขาร่า เป็นเจ้าของภพชาติที่ต้องให้เกิดให้ตาย เราเข้าไปถึงตัวภพตัวชาติตัวนั้น ตัวที่จะให้เกิดชาติไหนๆ ตัวที่เกิดเป็นภพเป็นชาติตัวนั้น ตัวนั้นเป็นเจ้าของสำนักงาน เป็นเจ้าของงบประมาณ เราเข้าไปไม่ถึงตัวนั้น การเข้าถึงตัวนั้น การเข้าไปรัฐบาล การเข้าไปถึงจุดของอวิชชา เราจะเข้าไป ถึงเข้า นี่การขุดคุ้ยค้นเขี่ยถึงจุดนั้นเราค่อยเป็นรัฐบาล เราบริหารทั้งหมด แล้วเราจะประเสริฐขนาดไหน เราเข้าไปถึงจุดของอวิชชา เราจะประเสริฐขนาดไหน

พอเข้าถึงนะ ความสุข เรานี้มีอำนาจ เพราะเรากำลังจะพลิกคว่ำทำลายรัฐบาลนั้นเลย ทำลายอวิชชาเลย ถึงมีความสุขมหาศาล ความสุขอันนี้ใจ ความสุขการขุดค้นพบทั้งนั้นนะ ฉะนั้นขุดคุ้ยถึงพบแล้ว เจอแล้วไง อยู่ในอำนาจแล้ว สิ่งที่อยู่ในอำนาจของเรา เรามีอำนาจแล้ว พลิกพับ! เพราะเป็นรัฐบาล รัฐบาลสามารถสั่งการได้ การเข้าไปเจอสำนักงบประมาณ เราสั่งสำนักงบประมาณปิด ปิดบัญชี การขาดทุน-กำไรทางบัญชีไม่มี ประเทศนี้เล็ก ไม่เกิดอีกเลย

เห็นไหม วุฒิภาวะของมนุษย์ มนุษย์ที่สามารถเข้าไปถึงจุดเริ่มต้นของปฏิสนธิจิต แล้วทำลายตัวเองทั้งหมดเลย ก็เป็นมนุษย์คนเดิม เป็นมนุษย์ปกติ เป็นมนุษย์ที่เหนียมมนุษย์ เป็นมนุษย์ที่เป็นลูกศิษย์ตถาคตใจ เป็นมนุษย์นะ มนุษย์ที่ว่า ลูกศิษย์ตถาคตเดินตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เดินตามนะ เดินตามไป ทำตามความเป็นจริง ทำตามเนื้อหาสาระ ไม่ใช่ทำตามบัญชี ทำตามบัญชีที่ว่าศึกษาเล่าเรียนมาแล้วก็จดจำรักกัน ฉันทได้บัญชีเท่านั้นๆ

บัญชีตัวเลขก็คือบัญชีตัวเลข ตามความเป็นจริงที่หัวใจเข้าไปสัมผัส ตามความเป็นจริงที่หัวใจสัมผัส หัวใจเข้าไปเป็นตามความเป็นจริง เป็นมนุษย์เหมือนกัน เป็นมนุษย์ที่ประพฤติปฏิบัติ มนุษย์ที่ขวนขวายจนตัวเองสิ้นจากงานการประพฤติปฏิบัติ

งานทางโลกใดๆ งานทางโลกที่ทำกันอยู่ต้องทำไป เกิดตายๆ ทำอยู่ตลอด เพื่อให้ตัวเองมีชีวิตอยู่รอด เพราะปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย แต่งานทางธรรมใจ เป็นมนุษย์ทำ มนุษย์เต็มหัวใจ มนุษย์ที่ว่าประเสริฐ ประเสริฐจริงๆ หัวใจวุฒิภาวะที่สิ้นเปลืองไปด้วยความสุข สิ้นเปลืองเพราะไม่มีกิเลสตัวใดมาเป็นเจ้านาย ไม่มีกิเลสตัวใดมาชำระ มาบังคับขู่เข็ญอีกเลย ไม่มีนะ อย่างว่าแต่ขั้นความคิด ความปรุง ความแต่งเลย แม้แต่ความไม่รู้เท่าความคิดตัวเองยังไม่มี

ความรู้เท่าความคิด ความคิดเริ่มต้น รู้เท่าถึงความนั้น ไม่ใช่สังขารนะ รู้เท่าถึงอวิชา อวิชาคือความไม่รู้ นี่ถึงเป็นตัวรู้ พระพุทธเจ้าถึงเขี่ยมารไป ความดำริคือการเริ่มต้น เห็นไหม ความเริ่มต้น “มารเอ๋ย เธอจะเกิดไม่ได้อีกแล้ว เพราะเราเห็นความดำริของเจ้า เจ้าเกิดจากความดำรินี่เอง” นี่สิ้นสุด ปิดฉากเลย หหมด เป็นมนุษย์ที่ว่าสิ้นจากการไม่ต้องทำอะไรอีกแล้ว งานการไม่มีใจ

งานทางธรรมถึงว่าเป็นงานที่ทำแล้วสิ้นสุด เป็นงานที่ประเสริฐ พวกเราประพฤติปฏิบัติ พรหมจรรย์ พวกเราประพฤติปฏิบัติเพื่อจะให้เรามีความสุขอันประเสริฐใจ ไม่ใช่ความสุขทางโลกที่เขามีกัน

ความทุกข์ของเรา ออกอยู่ป่าอยู่เขา ออกมาจากโลก ออกมาจากที่ว่าเขามีความสุขกัน เพื่อจะมาประพฤติปฏิบัติ ให้อยู่ในอำนาจนะ ให้ออกสมันไม่มีเครื่องส่งเสริมใจ เห็นไหม ถึงบอกว่าเวลาออกมา ถึงว่าเรามีความทุกข์ เราไม่เหมือนเขา แต่เวลามันให้ผลออกมาสิ...(เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)